

Uz sākumlapu>Tiesāšanās procedūras>Civillietas>Procedūru termiņi

Procedūru termiņi

Lietuva

1 Kādu veidu termiņi attiecas uz civilprocesu?

Civilkodeksā (*Civillinis kodeksas*) ir paredzēts vispārējais noilguma termiņš un īsāki noilguma termiņi. Noilguma termiņi var būt atjaunojami, ierobežojoši vai izšķiroši.

2 Saraksts ar dažādām dienām, kas paredzētas kā brīvdienas saskaņā ar 1971. gada 3. jūnija Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1182/71.

Svētdienas;

1. janvāris — Jaungada diena;

16. februāris — Lietuvas Valsts atjaunošanas diena;

11. marts — Lietuvas Neatkarības atjaunošanas diena;

Pirmās Lieldienas un Otrās Lieldienas (pēc Gregora kalendāra);

1. maijs — Darba svētki;

Maija pirmā svētdiena — Mātes diena;

Jūnija pirmā svētdiena — Tēva diena;

24. jūnijs — Vasaras saulgrieži, Sv. Jāņa Kristītāja diena;

6. jūlijs — Valstiskuma diena (karaļa Mindauga kronēšanas diena);

15. augusts — Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētki;

1. novembris — Visu svēto diena;

24. decembris — Ziemassvētku vakars;

25. un 26. decembris — Ziemassvētki.

3 Kādi ir piemērojami vispārīgie noteikumi par dažādu civilprocedūru termiņiem?

Noilguma termiņu, ko nosaka saskaņā ar tiesību aktiem, līgumu vai tiesu iestāžu pilnvarām, izsaka kā kalendāro datumu vai gados, mēnešos, nedēļās, dienās vai stundās.

Noilguma termiņu var interpretēt arī kā notikumu, kam obligāti jānotiek. Tas var būt atjaunojams, ierobežojošs vai izšķirošs. Atjaunojams noilguma termiņš ir termiņš, ko tiesa var atjaunot pēc tam, kad tas ir beidzies, ja attiecīgais termiņš ir nokavēts svarīgu iemeslu dēļ. Ierobežojošs noilguma termiņš ir termiņš, kura beigās tiek piemērotas (iegūtas) noteiktas tiesības vai pienākumi. Izšķirošs noilguma termiņš ir termiņš, kura beigās tiek zaudētas noteiktas tiesības vai noteikti pienākumi vairs nav spēkā. Tiesa vai šķīrējtiesa nevar atjaunot izšķirošu noilguma termiņu.

Vispārējais noilguma termiņš ir 10 gadi.

Lietuvas tiesību aktos noteiktu veidu prasībām ir paredzēts īsāks noilguma termiņš.

Īsāku viena mēneša noilguma termiņu piemēro prasībām, kas izriet no iepirkuma procedūru rezultātiem.

Īsāku trīs mēnešu noilguma termiņu piemēro prasībām, kurās jāpieņem lēmumi par juridisku personu struktūru atzīšanu par spēkā neesošām.

Īsāku sešu mēnešu noilguma termiņu piemēro:

1) prasībām saistībā ar maksājumu saistību izpildi (naudas sods, nokavēti maksājuma procenti);

2) prasībām saistībā ar pārdotu preču defektiem.

Īsāku sešu mēnešu noilguma termiņu piemēro prasībām, kas izriet no pārvadātāju uzņēmumu attiecībām ar klientiem saistībā ar sūtījumiem no Lietuvas, savukārt viena gada noilguma termiņu piemēro sūtījumiem no ārvalstīm.

Īsāku viena gada noilguma termiņu piemēro apdrošināšanas prasībām.

Īsāku trīs gadu noilguma termiņu piemēro prasībām par zaudējumu atlīdzināšanu, tostarp zaudējumiem saistībā ar neatbilstīgu produktu kvalitāti.

Īsāku piecu gadu noilguma termiņu piemēro prasībām par kavētiem procentu un citiem periodiskiem maksājumiem.

10. Īsāku noilguma termiņu piemēro prasībām par veikto darbu kvalitāti.

Prasībām saistībā ar kravas, pasažieru un bagāžas pārvadājumiem piemēro noilguma termiņus, kas noteikti konkrētiem transporta veidiem piemērojamos tiesību aktos (likumos).

Noilguma termiņu vai noteikumus tā aprēķināšanai nevar mainīt ar pušu vienošanos.

Noilguma termiņš neattiecas uz:

1) prasībām, kuras izriet no personiskām ar īpašumu nesaistītām tiesībām, izņemot lietas, kas noteiktas tiesību aktos;

2) noguldītāju prasībām attiecībā uz bankā vai citā kredītiestādē glabātu noguldījumu atmaksu;

3) citām prasībām attiecībā uz kaitējuma atlīdzināšanu šādu *Kriminālkodeksā (Baudžiamasis kodeksas)* uzskaitītu noziedzīgu nodarījumu rezultātā:

1) genocīds (99. pants),

2) tāda apiešanās ar personām, kas aizliegta saskaņā ar starptautiskajām tiesībām (100. pants),

3) saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām aizsargātu personu nogalināšana (101. pants),

4) civiliedzīvotāju deportēšana vai pārvietošana (102. pants),

5) saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām aizsargātu personu fiziska ietekmēšana, spīdzināšana vai cita veida necilvēcīga uzturēšanās pret šādām personām (103. pants),

6) civiliedzīvotāju vai ieslodzīto piespiedu izmantošana ienaidnieka bruņotajos spēkos (105. pants),

7) aizsargājamo objektu iznīcināšana vai nacionālās bagātības izlauzīšana (106. pants),

8) agresija (110. pants),

9) aizliegti militārie uzbrukumi (111. pants),

10) neatļautu kara līdzekļu izmantošana (112. pants),

11) nolaidīga komandiera pienākumu pildīšana;

4) lietām, kas uzskaitītas citos tiesību aktos, un citām prasībām.

Termiņi attiecībā uz civillietu izskatīšanu tiesā. Tiesas uzdevums ir izskatīt civillietu pēc iespējas ātrāk, izvairīties no kavējumiem un nodrošināt, ka civillieta tiek izskatīta vienā tiesas sēdē.

Ar tiesību aktiem var noteikt īpašus termiņus noteiktām civillietām. Ja pirmās instances tiesa nav veikusi procesuālo darbību, kas ir noteikta Civilt kodeksā, tiesvedībā iesaistītajai pusei, kura ir ieinteresēta darbības veikšanā, ir tiesības vērsties apelācijas tiesā, lai pieprasītu noteikt termiņu, kurā darbība ir jāveic. Pieteikums ir jāiesniedz tiesā, kurā lieta tiek izskatīta, un tai ir jāpieņem lēmums par pieteikuma apstiprināšanu ne vēlāk kā nākamajā darbdienu pēc tā saņemšanas. Ja tiesa, kurai iesniegts pieteikums par neveikto procesuālo darbību, to veic septiņu darbdienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas, tiek uzskatīts, ka attiecīgā puse ir atsaukusi pieteikumu. Pretējā gadījumā pieteikums tiek nodots apelācijas tiesai septiņu darbdienu laikā pēc tā saņemšanas. Šādus pieteikumus parasti izskata rakstveida procedūrā, nepaziņojot pusēm par sēdes laiku un vietu un nepieaicinot tās. Apelācijas tiesai pieteikums ir jāizskata septiņu darbdienu laikā pēc tā saņemšanas. Tas ir jāizskata, un lēmums par to ir jāpieņem apelācijas tiesas priekšsēdētājam, civillietu nodaļas priekšsēdētājam vai to norīkotam tiesnesim. Izdoto lēmumu nevar pārsūdzēt, iesniedzot atsevišķu pārsūdzību.

4 Ja akts vai formalitāte ir jāveic noteiktā periodā, kas ir šā perioda sākuma brīdis?

Termiņu sāk skaitīt no plkst. 00.00 nākamajā dienā pēc kalendārā datuma vai notikuma, kas nosaka termiņa sākumu, ja vien īpašos tiesību aktos nav paredzēts citādi.

5 Vai sākuma brīdi var ietekmēt vai mainīt dokumentu nosūtīšanas vai iesniegšanas metode (personīga iesniegšana, ko veic tiesu izpildītājs vai pasta dienests)?

Rakstiskus pieteikumus un paziņojumus, kas nosūtīti pa pastu, telegrāfu vai ar citiem sakaru līdzekļiem termiņa pēdējā dienā pirms plkst. 24.00, uzskata par nosūtītiem laikā (Civilt kodeksa 1.122. pants).

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa (*Civilinio proceso kodeksas*) 123. panta 3.–4. punktu, ja persona, kura piegādā procesuālo dokumentu, neatrod personu tās dzīvesvietā vai darba vietā, dokuments ir jāizsniedz jebkuram pieaugušam ģimenes loceklim, kurš dzīvo kopā ar attiecīgo personu (bērniem (audžubērniem), vecākiem (audžuvecākiem), laulātajam u. c.), izņemot gadījumus, kuros ģimenes locekļiem ir atšķirīgas intereses attiecībā uz lietas iznākumu, vai, ja nav sastopamas arī šādas personas, darba vietas administrācijai.

Ja persona, kura piegādā procesuālo dokumentu, neatrod adresātu juridiskās personas juridiskajā adresē vai citā juridiskās personas norādītā vietā, procesuālais dokuments ir jāizsniedz juridiskās personas darbiniekam, kurš ir sastopams piegādes vietā. Ja procesuālais dokuments nav piegādāts šajā rindkopā paredzētajā kārtībā, tas ir jānosūta uz juridiskās personas juridisko adresi un tiek uzskatīts par piegādātu 10 dienu laikā no izsūtīšanas dienas.

6 Ja termiņa ritējums sākas ar kādu notikumu, vai dienu, kurā šis notikums ir noticis, tiek ņemta vērā, aprēķinot laika periodu?

Termiņu sāk skaitīt no plkst. 00.00 nākamajā dienā pēc notikuma, kas nosaka termiņa sākumu, ja vien īpašos tiesību aktos nav paredzēts citādi (Civilprocesa kodeksa 73. pants).

7 Ja termiņš ir izteikts dienās, vai norādītajā dienu skaitā ir kalendārās dienas vai darba dienas?

Termiņu izsaka kalendārājās dienās. To sāk skaitīt no plkst. 00.00 nākamajā dienā pēc kalendārā datuma vai notikuma, kas nosaka termiņa sākumu, ja vien īpašos tiesību aktos nav paredzēts citādi.

8 Ja šis periods ir izteikts nedēļās, mēnešos vai gados?

Gados, mēnešos, nedēļās vai dienās izteiktu termiņu sāk skaitīt no plkst. 00.00 nākamajā dienā pēc kalendārā datuma vai notikuma, kas nosaka termiņa sākumu, ja vien īpašos tiesību aktos nav paredzēts citādi.

9 Kad beidzas termiņš, ja tas ir izteikts nedēļās, mēnešos vai gados?

Nedēļās izteikts termiņš beidzas plkst. 24.00 termiņa pēdējās nedēļas attiecīgajā dienā. Mēnešos izteikts termiņš beidzas plkst. 24.00 termiņa pēdējā mēneša attiecīgajā dienā. Gados izteikts termiņš beidzas plkst. 24.00 termiņa pēdējā gada attiecīgajā mēneša attiecīgajā dienā. Ja gados vai mēnešos izteikts termiņš beidzas mēnesī, kurā nav attiecīgā datuma, termiņš beidzas mēneša pēdējā dienā.

10 Ja termiņš beidzas sestdienā, svētdienā, svētku dienā vai brīvdienā, vai to pagarina līdz nākamajai pirmajai darba dienai?

Termiņa aprēķinā ir iekļautas oficiālās svētku dienas un brīvdienas (sestdiena un svētdiena). Ja termiņa pēdējā diena ir brīvdiena vai oficiālā svētku diena, par termiņa pēdējo dienu uzskata nākamo darbdienu.

11 Vai pastāv īpaši gadījumi, kuros termiņi tiek pagarināti? Kādi ir nosacījumi, lai termiņus būtu iespējams pagarināt?

Procesuālo termiņu atjaunošana. Ja personas nokavē tiesību aktos paredzētu vai tiesas noteiktu termiņu un tiesa attaisno šādu kavējumu, attiecīgo termiņu var atjaunot. Tiesa var atjaunot termiņu pēc savas iniciatīvas, ja lietas materiāli liecina, ka attiecīgais termiņš ir nokavēts svarīgu iemeslu dēļ.

Pieteikums termiņa atjaunošanai ir jāiesniedz tiesā, kurā jāveic procesuālā darbība. Tas tiek izskatīts rakstveida procedūras ietvaros. Procesuālā darbība (prasības iesniegšana, dokumentu iesniegšana vai citas darbības), uz kuru attiecas nokavētais termiņš, ir jāveic paralēli termiņa iesniegšanai. Termiņa atjaunošanas pieteikumam ir jābūt pamatotam. Tam ir jāpievieno pierādījumi, kas pamato nepieciešamību atjaunot termiņu.

Procesuālo termiņu atjauno ar tiesas nolēmumu. Atteikums atjaunot procesuālo termiņu tiek izdots pamatota tiesas nolēmuma formā. Tiesas nolēmumu, ar ko tiek noraidīts pieteikums atjaunot nokavētu procesuālo termiņu, var pārsūdzēt, iesniedzot atsevišķu apelācijas sūdzību.

12 Kādi ir pārsūdzību iesniegšanas termiņi?

Apelācijas sūdzību par reģionālās tiesas spriedumu var iesniegt 30 dienu laikā no dienas, kad pirmās instances tiesa ir pasludinājusi spriedumu.

Atsevišķu apelācijas sūdzību par reģionālās tiesas lēmumu var iesniegt:

septiņu dienu laikā no lēmuma izsniegšanas dienas lietās, kurās pārsūdzētais pirmās instances tiesas lēmums ir izdots mutiskā tiesvedībā;

septiņu dienu laikā no lēmuma apliecinātas kopijas izsniegšanas dienas lietās, kurās pārsūdzētais pirmās instances tiesas lēmums ir izdots rakstiskā tiesvedībā.

Apelācijas sūdzības var iesniegt par reģionālo tiesu spriedumiem lietās, kas tiek izskatītas pēc būtības, savukārt atsevišķas apelācijas sūdzības var iesniegt par reģionālo tiesu pagaidu lēmumiem, kas minēti Civilprocesa kodeksā (piemēram, par lēmumu, ar ko tiek noraidīts pieteikums atjaunot procesuālo termiņu (Civilprocesa kodeksa 78. panta 6. punkts), par lēmumu attiecībā uz tiesvedības izmaksām (Civilprocesa kodeksa 100. pants) vai par lēmumu, ar ko tiek aizliegta turpmāka tiesvedība).

13 Vai tiesas var mainīt termiņus, jo īpaši ierašanās termiņus vai noteikt īpašu ierašanās datumu?

Tiesas sēdei vienmēr ir jābūt nepārtrauktai, izņemot gadījumus, kad ir izziņots pārtraukums, kas nevar būt ilgāks par piecām darbdienu. Pārtraukumu var izziņot, lai ļautu tiesai un tiesvedībā iesaistītajām pusēm atpūsties no ietilgušās tiesas sēdes un apkopotu trūkstošos pierādījumus, tādējādi nodrošinot, ka lieta tiek atrisināta tik ātri, cik vien iespējams.

Ja tiesa izsludina tiesas sēdes pārtraukumu, ir jānosaka un jāpaziņo tiesas sēdes dalībniekiem nākamās tiesas sēdes datums, par ko tiek parakstīts apliecinājums. Personas, kuras nav ieradušās tiesā vai tiek iekļautas turpmākā lietas izskatīšanā, tiek informētas par nākamās tiesas sēdes laiku saskaņā ar Civilprocesa kodeksā noteikto kārtību.

Noteiktās situācijās tiesas sēdi var atlikt. Atlikšana nozīmē, ka jebkāda procesuāla darbība, kas jāveic, lai lemtu par lietas būtību, tiek atlikta uz nenoteiktu laiku. Lietu var atlikt objektīvu iemeslu dēļ, kas izklāstīti īpašos tiesību aktos, kas neļauj izskatīt civillietu un nav atkarīgi no pusēm vai tiesas, vai situācijās, kas nav paredzētas īpašos tiesību aktos, taču tik un tā neļauj tiesai izskatīt lietu pēc būtības.

Tiesai ir jāatliek tiesas sēde šādās situācijās:

fiziskas personas nāves vai juridiskas personas darbības izbeigšanas gadījumā, ja ir atļauta tiesību pārņemšana, ņemot vērā strīdā iesaistīto personu tiesiskās attiecības; ja puse zaudē savu tiesībspēju, lietas izskatīšana ir jāatliek līdz brīdim, kad ir noskaidrots mirušās fiziskās personas vai vairs nepastāvošās juridiskās personas tiesību pārņēmējs vai apstākļi, kas neatļauj tiesību pārņemšanu, vai kad ir iecelts tiesībspēju zaudējušas personas likumīgais pārstāvis;

ja konkrētu lietu nevar izskatīt, kamēr nav pieņemts lēmums citā lietā, civillietas, krimināllietas vai administratīvas lietas izskatīšanu atliek līdz brīdim, kad stājas spēkā tiesas lēmums, spriedums vai nolēmums vai kad tiek pasludināts lēmums administratīvajā tiesvedībā;

ja lietā saistībā ar īpašuma prasībām pret atbildētāju tiek atklāts, ka šādu īpašuma prasību apmierināšana ir saistīta ar krimināllietas izskatīšanu, lietas izskatīšana tiek atlikta līdz brīdim, kad ir izskatīta krimināllietā vai ir atcelti pagaidu ierobežojumi attiecībā uz īpašumtiesībām; Īpašos tiesību aktos ir izklāstīti arī citi apstākļi.

14 Ja aktu, kas paredzēts pusei, kura uzturas vietā, kur viņa gūtu priekšrocību no termiņa pagarinājuma, paziņo vietā, kur tie, kuri tur uzturas, negūst priekšrocību no šī pagarinājuma, vai šī persona zaudē šī termiņa priekšrocību?

Neattiecas.

15 Kādas ir sekas termiņu neievērošanas gadījumā?

Ja termiņš beidzas, pirms prasība tiek ierosināta, prasība tiek noraidīta.

Ja tiesa apstiprina, ka termiņš ir nokavēts svarīga iemesla dēļ, pārkāptās tiesības ir jāaizstāv un termiņš ir jāatjauno.

Īpašuma tiesību jautājumi attiecībā uz īpašumu, kura atgūšanai piemēro termiņu, kas ir izbeidzies, tiek izskatīti saskaņā ar Civilt kodeksa IV sējumu.

Tiesības veikt procesuālo darbību tiek zaudētas, kad ir beidzies likumā paredzētais vai tiesas noteiktais termiņš. Procesuālie dokumenti, kas tiek iesniegti pēc termiņa beigām, tiek atdoti iesniedzējam. Noteikta procesuālā pienākuma termiņa neievērošana neatbrīvo personu no attiecīgā pienākuma pildīšanas.

16 Ja beidzas termiņš, kādi līdzekļi ir pieejami tiem, kuri termiņus ir nokavējuši, t.i., saistības nepildošām pusēm?

Ja termiņi ir nokavēti svarīgu iemeslu dēļ un kopš tiesas sprieduma izdošanas nav pagājuši vairāk kā trīs mēneši, tiesa pēc apelācijas iesniedzēja pieprasījuma var atjaunot attiecīgos termiņus. Termiņu apelācijas sūdzības iesniegšanai var atjaunot, ja tiesa atzīst, ka attiecīgais termiņš ir nokavēts svarīgu iemeslu dēļ. Tiesas nolēmumu, ar ko tiek noraidīts pieteikums atjaunot apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņu, var pārsūdzēt, iesniedzot atsevišķu apelācijas sūdzību. Ja apelācijas tiesa apstiprina atsevišķo apelācijas sūdzību un atjauno apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņu, apelācijas tiesas civillietu nodaļas priekšsēdētājam apelācijas sūdzība kopā ar lietas materiāliem ir jānodod apelācijas tiesas tiesnešu sastāvam vai apelācijas pieņemamības jautājums jānodod atpakaļ pirmās instances tiesai lēmuma pieņemšanai. Ja šajā situācijā lietas materiāli tiek nodoti apelācijas tiesas tiesnešu sastāvam, apelācijas tiesai ir jānosūta apelācijas sūdzības un tās pielikumu kopijas tiesvedībā iesaistītajām pusēm trīs darbdienu laikā no dienas, kad apelācija ir atļauta. Kad termiņš sprieduma pārsūdzēšanai un atbildēšanai uz apelācijas sūdzību ir beidzies, pirmās instances tiesa septiņu darbdienu laikā nosūta lietu apelācijas tiesai un informē puses. Ja lieta tiek nosūtīta apelācijas tiesai un tā nosaka, ka apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš ir nokavēts, tiesa var atjaunot termiņu pēc savas iniciatīvas (*ex officio*) ar nosacījumu, ka lietas materiāli nepārprotami liecina par to, ka termiņš ir nokavēts svarīgu iemeslu dēļ, vai ierosināt tiesvedībā iesaistītajai pusei iesniegt pieteikumu apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa pagarināšanai (Civilprocesa kodeksa 307. panta 2.–3. punkts, 338. pants un 78. pants). Lēmumu, ar ko tiek noraidīts apelācijas iesniedzēja pieteikums atjaunot termiņu, var pārsūdzēt, iesniedzot atsevišķu apelācijas sūdzību (Civilprocesa kodeksa 78. panta 6. punkts).

Lapa atjaunināta: 26/06/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autoritātes noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.